

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาชลบุรี เขต 1*

(FACTORS AFFECTING SCHOOL EFFECTIVENESS OF PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF CHONBURI EDUCATIONAL SERVICE AREA 1)

พีชระ ภูติวณิชย์**
คุณวุฒิ คนฉลาด***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อหาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนประถม ศึกษา จำนวน 291 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบตรวจสอบรายการแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ บรรยากาศ โรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และ วิเคราะห์การถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมผู้นำแบบเสนอความคิด บรรยากาศโรงเรียนแบบเปิดส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียนในทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา คือ ตัวแปรที่มีครูที่มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี และตัวแปรที่ส่งผลทางลบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา คือ ตัวแปรที่มีครูที่เป็นเพศหญิง และ ร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาได้ร้อยละ 5.3

*วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** รองศาสตราจารย์ ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ปัจจัยประสบการณ์การทำงาน แบบพฤติกรรมผู้นำ ตัวแปรต้นมีโรงเรียนขนาดใหญ่และตัวแปรต้นมีโรงเรียนขนาดกลางส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในส่วนระดับประสิทธิผลในทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมากและได้สมการพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐานได้

รูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 3.840 + .003X_1 + .051X_2 + .085X_4 + .038X_5 - .123X_6 + .111X_7$$

รูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Y} = .049 X_1 + .080 X_2 + .102 X_4 + .043 X_5 - .142 X_6 + .132 X_7$$

คำสำคัญ: ปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิผล/ โรงเรียนประถมศึกษา/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1

ABSTRACT

The purposes of study were to investigate the factors affecting the primary school effectiveness, to determine the correlation and prediction of school effectiveness under the Office of Chonburi Educational Service Area 1. The sample comprised of 291 primary school teachers. The instruments for collecting data were rating scale questionnaire on Leadership Behavior, School climate and School Effectiveness. The statistical devices for analyzing the data were standard deviation, Pearson Product-moment Correlation Coefficient, and Multiple Regression.

The findings were as follows:

1. Leadership behavior of selling idea and open-climate affecting school effectiveness were rated at highest level and those factors affected every aspects of school effectiveness at the high level.

2. The factor affecting positively correlated at the highest level the school effectiveness was the dummy variable of teachers with bachelor's degree and the factor affecting negatively correlated to school effectiveness was the dummy variable of female teachers. Both of variables predicted the school effectiveness at 5.3 percent with statistically significant at .05 level. The factors of teaching experiences, leadership behavior types, dummy variables of large sized and medium sized schools were indirectly affected the school effectiveness. As for every aspects of the school effectiveness were rated at high level, the predictive equation in forms of raw scores and standard scores were as follows:

$$\hat{Y} = 3.840 + .003X_1 + .051X_2 + .085X_4 + .038X_5 - .123X_6 + .111X_7$$

$$\hat{Y} = .049 X_1 + .080 X_2 + .102 X_4 + .043 X_5 - .142 X_6 + .132 X_7$$

Keywords: Factors Effecting School Effectiveness / Primary School Chonburi Educational Service Area 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร มีการแข่งขันอย่างรุนแรงทางเศรษฐกิจ แต่ด้านสังคมกับเสื่อมถอยอย่างรวดเร็ว คนในสังคมยึดถือคุณธรรมจริยธรรมน้อยลง ฉะนั้นจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข การศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะการเตรียมบุคคลเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นภารกิจของการศึกษาโดยตรง ขณะเดียวกันความเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงของโลก ทำให้จำเป็นต้องกลับมาทบทวนและออกแบบการศึกษาอันใหม่ (รุ่ง แก้วแดง, 2540, หน้า 1) การจัดการศึกษาที่ที่จะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านของสังคม ประเทศชาติ เพราะการศึกษาจะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดชีวิต การพัฒนาการศึกษาและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมถึงสร้างสรรค์พัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน

เพื่อให้การศึกษาได้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวจึงมีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและในมาตรา 24 ได้บัญญัติว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และทึ่งปลุกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม ทั้งนี้โดยการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสมในทุกวิชา ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งต้องดำเนินการ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 34)

การบริหารและการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการที่มีการปฏิรูปโครงสร้าง และระบบบริหารใหม่ โดยการยุบรวมหน่วยงานทางการศึกษาเดิมแล้วแบ่งส่วนราชการใหม่เป็นการบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 74) มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยกำหนดให้สถานศึกษามีเอกภาพด้านนโยบายและ

มีความหลากหลายในการปฏิบัติ การกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการ ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้ตามมาตรฐาน และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5)

สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนและ ผลิตคนให้มีศักยภาพ ที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีกับนานาประเทศได้ การมีโรงเรียนคุณภาพจึงถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญในการเป็นกลไกให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศและมีความเสมอภาคในการให้บริการที่เท่าเทียมกันในมาตรฐาน ยึดหยุ่นและหลากหลายในทางปฏิบัติ (อรุณ จันทวานิช, 2547, หน้า 2) สอดคล้องกับหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาถูกคาดหวังว่า คือ บุคคลสำคัญที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรกเพื่อส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูในโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่ง แก้วแดง, 2547) การที่จะบรรลุผลดังกล่าว ผู้นำเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานใน องค์การ องค์การจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้นขึ้นอยู่กับผู้นำ ถ้าองค์การ ได้ได้ผู้นำที่มีความสามารถ ก็จะใช้ภาวะผู้นำต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้การปฏิบัติงานตลอดจนทำ กิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์การได้ได้ผู้นำที่ขาดความรู้ ความสามารถ ก็จะไม่สามารถใช้ภาวะผู้นำต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามได้ และยังเป็นการทำลาย ขวัญของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในองค์การประสบความสำเร็จล้มเหลว (วิเชียร วิทยอุดม, 2548, หน้า 1)

ภาวะผู้นำจึงเป็นกุญแจสำคัญของความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของสถานศึกษารวมถึง ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาด้วย เนื่องจากภาวะผู้นำมีความสำคัญ จึงมีแนวคิดและ การศึกษาในเรื่องการพัฒนาความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ (Leadership) มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะ ผู้นำที่จำเป็นสำหรับสังคมไทยในยุคที่ต้องพัฒนาให้พ้นจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ไว้ว่า ผู้นำควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มองกว้าง คิดไกล เป็นคนฉลาด สามารถทำให้ผู้อื่นยอมรับ ยินดีร่วม ปฏิบัติตามมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร (สถาบันพัฒนาผู้บริหารทางการศึกษา, 2548, หน้า 1) สามารถทำให้ผู้อื่นคล้อยตาม จูงใจให้ผู้อื่นร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานได้ เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวม มีคุณธรรม จริยธรรม และมุ่งสร้างสรรค์ผลงานที่ดีเลิศหรือผลผลิตที่มีคุณภาพสูงสุด (ประเวศ วัชระ, 2540, หน้า 47-48) ผู้บริหารมีหน้าที่ตัดสินใจสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้ทรัพยากรทุกชนิด รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิผล โดยผู้บริหาร มีหน้าที่ในการวางแผนเพื่อพัฒนา เพื่อการสร้างเสริมทรัพยากร และรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง บุคคลต่าง ๆ ที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทุกหน้าที่ของบริหารจะต้องมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง อยู่เสมอ (วาสนา ไทรงาม, 2546, หน้า 1)

บรรยากาศขององค์การ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์อารมณ์ของผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจาก องค์การที่มีการสร้างบรรยากาศที่ดี จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในองค์การได้ ทำให้

ผู้ปฏิบัติงานมีการรับรู้ถึงภารกิจของตน เกิดแรงจูงใจ และช่วยให้ความสามารถในการปฏิบัติงานดีขึ้น จากการศึกษาของลิวิต และ สตริงเกอร์ (Liwit & Stringer, 1968 cited in Cherniss & Golemen, 1995) พบว่า การสร้างสรรค์บรรยากาศองค์การที่ดีเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความสามัคคี เกิดความสุขในการปฏิบัติงาน พัฒนาการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ จากการศึกษาพบว่า บรรยากาศองค์การเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน บรรยากาศองค์การเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ ยังมีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาความคิด จิตใจและคุณธรรมต่างๆที่พึงประสงค์ ของสมาชิกในโรงเรียนได้ บรรยากาศองค์การนั้นเป็นสภาวะอันเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคล ทำให้เกิดความพึงพอใจ ทำให้ทุกคน ทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจ เต็มความสามารถ และมีความสุขซึ่งสอดคล้องกับ (สมศักดิ์ ศาสตร์สูงเนิน, 2540, หน้า 50) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การที่ทุกคนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จะจูงใจ ให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความสุข ทำให้เกิดการรักงาน ทำให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจะส่งผลต่อเป้าหมายทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการ ศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอเมือง อำเภอบ้านบึง และอำเภอหนองใหญ่ ซึ่งมีโรงเรียน ในหน่วยงานของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 82 โรงเรียน มีผู้บริหารจำนวน 82 คนและครูผู้สอน 1,247 คน การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันกระจายอำนาจ ลงมายังสถานศึกษา อำนาจในการตัดสินใจของสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ส่วนใหญ่งานในสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารตัดสินใจ ของผู้บริหารเป็นสำคัญ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1, 2546, หน้า 33) ได้กล่าวว่า การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ยังไม่บรรลุผล ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสาเหตุสำคัญน่าจะมาจากพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำทางวิชาการและด้านอื่นๆของครู ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี สามารถสร้างขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้เกิดกับครูผู้ปฏิบัติการสอน หากครูมีความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาแล้ว เชื่อว่าจะทำให้การบริหารภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผล โดยตรงต่อนักเรียน

จากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน สภาพปัญหา แนวความคิด ทฤษฎีต่างๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร วางแผน การพัฒนาโรงเรียน และพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหาร ที่ได้มาตรฐาน เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมผู้นำโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาบรรยากาศโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

5. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา มากำหนดแนวทางในการพัฒนาของครูและแรงจูงใจในการทำงานของครูมากยิ่งขึ้น

2. ทำให้ทราบว่าประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด สำหรับใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

1.1 พฤติกรรมผู้นำ/แบบภาวะผู้นำของเฮอร์เซและบลันชาร์ดโดยแบ่งภาวะผู้นำออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ 1)แบบสั่งการ(Telling) 2)แบบเสนอความคิด(Selling) 3)แบบมีส่วนร่วม (Participating) 4)แบบมอบหมายงาน(Delegating)(อ้างอิงในวิโรจน์ สารรัตน์, 2545, หน้า 115)

1.2 บรรยากาศขององค์กร ใช้แนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001) ประกอบด้วย 1) บรรยากาศแบบเปิด 2) บรรยากาศแบบผูกพัน 3) บรรยากาศแบบไม่ผูกพัน และ 4) บรรยากาศแบบปิด

1.3 ประสิทธิภาพของโรงเรียน (School Effectiveness) ใช้กรอบแนวคิดของมอทท์ (Mott, 1972, cited in Hoy & Miskel, 1991) มีทั้งหมด 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 จำนวนครูผู้สอน 1,247 คนจาก 82 โรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

3.1.1 เพศ ได้แก่ เพศหญิงและเพศชาย

3.1.2 วุฒิการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าและสูงกว่าปริญญาตรี

- 3.1.3 ประสิทธิภาพการทำงาน ได้แก่ ประสิทธิภาพน้อยและประสิทธิภาพมาก
- 3.1.4 ขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก กลางและใหญ่
- 3.1.5 พฤติกรรมผู้นำ/แบบภาวะผู้นำ
 - 3.1.5.1 แบบสั่งการ
 - 3.1.5.2 แบบเสนอความคิด
 - 3.1.5.3 แบบมีส่วนร่วม
 - 3.1.5.4 แบบมอบหมายงาน
- 3.1.6 บรรยากาศโรงเรียน
 - 3.1.6.1 บรรยากาศแบบเปิด
 - 3.1.6.2 บรรยากาศแบบผูกพัน
 - 3.1.6.3 บรรยากาศแบบไม่ผูกพัน
 - 3.1.6.4 บรรยากาศแบบปิด
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน ประกอบด้วยความสามารถของโรงเรียน
 - 3.2.1 ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
 - 3.2.2 ด้านความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก
 - 3.2.3 ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
 - 3.2.4 ด้านความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

4 ด้าน

การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา และตรวจสอบความครอบคลุมและความถูกต้องของเนื้อหา ทดลองแบบสอบถามกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ผลสรุปดังนี้

1. การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ได้อำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .21 ถึง .83 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน ได้อำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .20 ถึง .63 และแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้อำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .23 ถึง .57

2. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 และแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

3. การหาค่า IOC โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .60 – 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือรับรองจากศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตการพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1

เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การแจกแบบสอบถามมีด้วยกัน 2 วิธีคือ

2.1 แจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

2.2 ส่งทางไปรษณีย์ โดยจัดส่งซองพร้อมแสตมป์เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย เพื่อให้ผู้สอบถามส่งคืนตามวัน เวลาที่กำหนด

3. กรณีที่ยังไม่ได้แบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยติดตามประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 เพื่อติดตามและรวบรวมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการใช้ค่าสถิติตามลำดับต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หาค่าร้อยละในการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน

2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของ ประสิทธิภาพการทำงาน

3. วิเคราะห์แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยใช้คะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. วิเคราะห์บรรยากาศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยใช้คะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. วิเคราะห์ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยใช้คะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

7. การสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 จากปัจจัยแบบภาวะผู้นำและบรรยากาศของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Multiple Regression

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 พฤติกรรมผู้นำแบบเสนอความคิด พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม และพฤติกรรมผู้นำแบบมอบหมายงานอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับครูผู้สอนและเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สามารถพัฒนาตนเอง มีความเป็นอิสระในการทำงาน มีความเป็นกลางในการมอบหมายงานมากกว่าการสั่งงานแบบเผด็จการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรภรณ์ เดชพงษ์

(2547, หน้า 71) พบว่าผู้บริหารศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในภาคตะวันออก มีแบบภาวะผู้นำหลักเป็นแบบให้มีส่วนร่วม และมีแบบเสนอความคิดเป็นแบบภาวะผู้นำรอง กล่าวคือ บุคลากรในสถานศึกษาเอกชนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ แต่ยังไม่มีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถนั้นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนจึงเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม เพื่อให้บุคลากรได้ตัดสินใจ สามารถพัฒนาตนเอง เกิดแรงจูงใจในการทำงานสอดคล้องกับ เฮอร์เซย์ และ แบลนชาร์ด (Hersey & Blanchard, 1988) ที่เน้นความสัมพันธ์ของผู้นำ และ ความพร้อมของผู้ตามเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุด ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการทำงานของผู้บริหาร

2. จากผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 บรรยากาศแบบเปิด และบรรยากาศแบบผูกพัน อยู่ในระดับมาก บรรยากาศแบบไม่ผูกพัน อยู่ในระดับปานกลาง และบรรยากาศแบบปิดอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารยอมรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะครู มีการสนับสนุนการทำงาน มีการทำงานและการประสานงานกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของครูและผู้บริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกันจึงทำให้การทำงานเป็นไปด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพงศ์ สุนทรธา (2548 หน้า 56) พบว่าบรรยากาศองค์การของโรงเรียนในกิ่งอำเภอสว่างสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่พบมากเป็นอันดับที่หนึ่ง ได้แก่ บรรยากาศแบบเปิด ผู้บริหารให้คณะครูได้แสดงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานออกมาเต็มที่ พร้อมอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ทำให้ครูทุกคนมีความภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกของโรงเรียนและมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่เขตการศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมในด้านต่างๆ เพื่อโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ความสามารถแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนและพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยนันทนคร (2544 หน้า 83) ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาตามกรอบของสำนักงานสถานศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้กำหนดแนวทางจึงทำให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหาร ตลอดจนเทคนิคการบริหารต่างๆ และสามารถนำมาใช้ในการบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล ในขณะเดียวกันนโยบายจัดการศึกษายุคปฏิรูปในปัจจุบันได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาปฏิรูปการศึกษาใน 4 ด้านคือ ปฏิรูปโรงเรียน ปฏิรูปสถานศึกษา ปฏิรูปหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนและปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 35) ดังนั้นโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาทุกแห่งซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องพยายามพัฒนาการจัดการศึกษาให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อเป็นการรองรับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ และปรับการเรียนการสอนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลนี้ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า มีตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์กันเองมีอยู่ 16 คู่ โดยตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในทางลบ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่ามีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียง 2 ตัว คือ บรรยากาศองค์การ และตัวแปรดัมมี่เพศหญิง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .116 และ -.161 ตามลำดับ แสดงว่าบรรยากาศองค์การมีความแปรผันร่วมกันกับประสิทธิผลขององค์การสูง ในขณะที่ตัวแปรดัมมี่เพศหญิงกลับมีความสัมพันธ์ในทางกลับกันกับประสิทธิผลของโรงเรียน การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรทำนายในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทำนายสามารถนำไปใช้ในการทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาได้

เมื่อผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ปรากฏว่าบรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำสูงมาก จึงทำการตรวจสอบภาวะร่วมพหุเชิงเส้นด้วยวิธีการของ Hair และคณะ (1995) พบว่าตัวแปรทั้งสองตัวเกิดภาวะร่วมพหุเชิงเส้น (condition Index มากกว่า 30 และค่า proportion of variance ของตัวแปรบรรยากาศองค์การมีค่าเท่ากับ .99) แม้ว่าผลการตรวจสอบดังกล่าวจะพบว่าบรรยากาศองค์การมีปัญหาภาวะร่วมพหุเชิงเส้นกับภาวะผู้นำ เนื่องด้วยตัวแปรทั้งมีความสำคัญทั้งคู่ ดังนั้นในขั้นตอนของการคัดเลือกตัวแปร ผู้วิจัยจึงตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของตัวแปรที่มีต่อประสิทธิผลขององค์การ พบว่า ภาวะผู้นำมีอิทธิพลแรงกว่าบรรยากาศองค์การ การนำตัวแปรปัจจัยไปทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจึงตัดบรรยากาศองค์การออกไป และผลการตรวจสอบด้วยการวิเคราะห์แยกกระหว่างการตัดตัวแปรทั้งสองตัวใดตัวหนึ่งออกไป พบว่า การตัดบรรยากาศองค์การออกไป ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสูงกว่าการตัดภาวะผู้นำออกและไม่เกิดภาวะร่วมพหุเชิงเส้นด้วย ลักษณะดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าข้อคำถามในการวัดตัวแปรทั้งสองตัวมีส่วนที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามต้องตัดสินใจโดยการนำตัวแปรอีกตัวมาช่วยการตัดสินใจตอบ ทั้งนี้ตัวแปรทั้งสองตัวมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาให้เกิดประสิทธิผล จึงทำให้ครูรับรู้ว่าเป็นเรื่องเดียวกัน

5. ผลการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยต่างๆมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลต่อโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยมีตัวแปรทั้งหมดจำนวน 6 ตัว และมีตัวแปรที่ส่งผลในทางบวกได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงาน มีค่าเบต้าเท่ากับ .049, แบบภาวะผู้นำ มีค่าเบต้าเท่ากับ .049, ตัวแปรดัมมี่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเบต้าเท่ากับ .102, ตัวแปรดัมมี่โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเบต้าเท่ากับ .043 ตัวแปรดัมมี่ครูที่เป็นเพศหญิง มีค่าเบต้าเท่ากับ -.142* และตัวแปรดัมมี่ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเบต้าเท่ากับ .132*

ผลการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 คือดัมมี่ตัวแปรครูที่เป็นเพศหญิงและดัมมี่ตัวแปรครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ -.142 และ .132 ตามลำดับซึ่งการที่มีตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์ถดถอยหรือค่าเบต้าติดลบ แสดงว่า ถ้าหากครูเพศหญิงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้

ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาลดลง .142 หน่วย และตัวแปรทั้งหมดร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ได้เท่ากับร้อยละ 5.3 ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ค่าแปรปรวนมีน้อยอาจเกิดจากผู้ตอบแบบสอบถามมีความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจตอบแบบสอบถามจนเกินไป หรือผู้ตอบแบบสอบถามตอบไม่ตรงกับความเป็นจริงจึงทำให้ได้ค่าที่น้อย เป็นการยอมรับด้วยว่าประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจากตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยทำนายได้น้อย ดังนั้นถ้าจะมีการนำไปใช้ควรศึกษาหรือค้นหางานวิจัยอื่นๆประกอบด้วย

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอข้อเสนอแนะนี้ ผู้วิจัยนำเสนอโดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการนำเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และส่วนที่สองเป็นการนำเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปตามรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเพศ ด้านประสบการณ์การทำงาน ด้านแบบภาวะผู้นำ ด้านวุฒิการศึกษาสูงสุดและด้านขนาดของโรงเรียน สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของครูผู้สอน ในปัจจัยด้านเพศ ด้านประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษาเนื่องจากครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน และนอกจากนี้ผู้บริหารจึงควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปัจจัยด้านแบบภาวะผู้นำ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร และเป็นการเพิ่มประสิทธิผลโรงเรียนให้มากขึ้น

2. ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การเป็นตัวแปรที่ควรระวังเป็นอย่างมากเนื่องจากมีความสัมพันธ์กันสูงมากกับแบบภาวะผู้นำ ซึ่งแสดงว่าผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อบรรยากาศของโรงเรียนซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องเรียนรู้ เข้าใจ และสร้างบรรยากาศของโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายในและนอกโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารงานให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย

3. จากผลการวิจัยจะเห็นว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 คือ ตัวแปรที่มีครูที่เป็นเพศหญิงและตัวแปรที่มีครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ฉะนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับครูผู้สอนที่เป็นเพศหญิงเนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่มีความรู้ลึกก่อนไหวใต้ง่ายกับสถานการณ์ต่างๆ มีความละเอียดสูง และนอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องให้ความสำคัญกับ วุฒิการศึกษา กับครูผู้สอน เนื่องจากครูผู้สอนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จะมีภาวะผู้นำและประสิทธิภาพที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยทำการศึกษาจากนักเรียน หรือผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารในทุกด้าน

2. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและมีการวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) และมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการวิเคราะห์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ . (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ประเวศ วะสี. (2541). *ภาวะผู้นำพยาธิในสภาพสังคม และวิถีแก้ไข*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ศรีพรินต์ติ้ง เซนเตอร์
- ภานุพงศ์ สุนทร. (2548). *บรรยากาศองค์การของโรงเรียนในกิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต1*. ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรินทร์ กาญจนระวีกุล. (2541). *ความสอดคล้องระหว่างแบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับระดับวุฒิภาวะของครูตามทฤษฎีของเฮอริชเชย์และบลันชาร์ดกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา* สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วราภรณ์ เดชพงษ์. (2547). *การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตภาคตะวันออก*. ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วาสนา ไทงาม. (2546). *ความสัมพันธ์ของแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทรา*. ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์.
- วิเชียร วิทย์อุดม. (2548). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ไชแท็กซ์การพิมพ์
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารทางการศึกษา. (2548). *ผู้นำกลยุทธ์เพื่อสร้างองค์การเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมศักดิ์ ศาสตรสูงเนิน. (2540). *บรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา*. ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. (2546). *รายงานประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2546*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: บางกอกบลู๊อก.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ศรีพรินต์ติ้งเซนเตอร์
- อำนาจ ชัยนัตนกร. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผลของผู้บริหารกับประสิทธิผล ของโรงเรียนมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียล แห่งประเทศไทย*. ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อำรุง จันทวานิช. (2547). *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา.
- Hair, J. F. et al. (1995). *Multivariate data analysis with readings (4 th ed.)*. Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall
- Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1988). *Management of organizational behavior : Utilizing human resources (5 th ed.)*. New Delhi: Prentice Hall of India.
- Hoy, W.K. & Miskel, C. G. (2001). *Educational administration : Theory-research-practice (2 nd ed.)*. New York : Random House.
- Liwit , G., & Stringer, R. (1968). *Motivation and organizational climate*. Cambridge : Mass. Harvard University Press.
- Mott, P. E. (1972). *The characteristic of effective organization*. New York: Harper and Row.

